

ШАХМАТНА МИСЪЛ

СЪДЪРЖАНИЕ

Всеки младеж шахматист—достоеен димитровски комсомолец ☆ XIII шахматна олимпиада ☆
Шахматът в помощ на партията и РСМ ☆ С план в дебюта за печалба в ендшпила ☆
Комбинации ☆ Дебютен преглед на междузоналния турнир ☆ Из чуждестранния печат ☆
Ретроградният анализ при етюдите.

ПАРТИИ

Пахман—Петросян
Ларсен—Глигорич
Фишер—Ларсен
Гургенидзе—Силаги
Вукчевич—Панталеев
Сласки—Суетин
Норчной—Гелер

На снимката :
Отборът на СССР,
световен първенец

ХІІІ ШАХМАТНА ОЛИМПИАДА

МЮНХЕН 1958 Г.

УЧАСТНИЦИ

Полуфиналнч групи

Отборите са подредени по реда на класирането. Цифрите оградени в скоби на набраните в полуфинала точки.

I ГРУПА

СССР: Ботвинник, Смыслов, Керес, Бронщайн, Тал, Петросян. (27 т.)

България: Нейкирх, Бобоцов, Милев, Милев, Пеев, Пълевски. (21·5 т.)

Австрия: Дюкшайн, Прамехсубер, Щьокл, Бени, Локвенц, Плас. (21 т.)

Холандия: Еве, Донер, Принс, ван ден Берг, Крамер, Рьосел. (20·5 т.)

Дания: Ларсен, Андерсен, Йенс Еневолдсен, Педерсен, Равн, Харалд Еневолдсен. (16·5 т.)

Франция: Райзман, Бутевил, Берграссер, Лемоан, Катози, Норадунгуян. (14·5 т.)

Италия: Примavera, Романи, Норчиа, Палмиото, Лако, Контедини. (11 т.)

Порто Рико: Синтрон, Бенетиз, Рейсман, Сантьяго-Лавандеро, Прието, Азуар, Висепо. (8 т.)

Ирландия: Уолш, Рейли, Кантон, де Логри, Рьсел, Рейд. (4 т.)

II ГРУПА

Испания: Помар, Перез, Торан, Фаре, Албаредра, Ладос. (23·5 т.)

САЩ: Решевски, Ломбарди, Бисгайер, Еванс, Росолимо, Спен. (23 т.)

ГФР: Унцикер, Трьогер, Шмид, Дарга, Пфайфер, Леман. (22 т.)

Финландия: Оянен, Бьок, Рантанен, Фред, Коскинен, Хелстрьом. (15·5 т.)

Исландия: Йохансон, Палмасон, Торбергсон, Йонсон, Гудмундсон, Кристиансон. (15·5 т.)

Израел: Порат, Черниак, Алони, Смитинер, Пилшчик, Крейдман. (15 т.)

Норвегия: Роян, Вестьол, Офстад, Бьокман, Линдблом, Халворсен. (11·5 т.)

I Полуфинална група

№ участници	1	2	3	4	5	6	7	8	9	точки
1 СССР	1	3 ^{1/2}	1 ^{1/2}	2 ^{1/2}	3	4	4	3 ^{1/2}	4	27
2 България	1 ^{1/2}	—	3	1 ^{1/2}	2	4	3 ^{1/2}	3 ^{1/2}	1 ^{1/2}	21 ^{1/2}
3 Австрия	1 ^{1/2}	1	—	2	2 ^{1/2}	2 ^{1/2}	4	3 ^{1/2}	4	21
4 Холандия	1 ^{1/2}	2 ^{1/2}	2	—	1 ^{1/2}	3	3	3	4	20 ^{1/2}
5 Дания	1	2	1 ^{1/2}	2 ^{1/2}	—	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	2 ^{1/2}	4	16 ^{1/2}
6 Франция	0	0	1 ^{1/2}	1	2 ^{1/2}	—	2	3 ^{1/2}	4	14 ^{1/2}
7 Италия	0	1 ^{1/2}	0	1	2 ^{1/2}	2	—	3 ^{1/2}	1 ^{1/2}	11
8 П. Рико	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	1	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	—	3	—	8
9 Ирландия	0	1 ^{1/2}	0	0	0	0	2 ^{1/2}	1	—	4

Южна Африка: Хайденфелд, Драйер, Кирби, Гривайнис, Исаксон, Стерн. (10·5 т.)

Иран: Сафват, Мехиант, Пакдаман, Асар, Лофти, Наваби. (7·5 т.)

III ГРУПА

Аржентина: Пилник, Пано, Елиссасез, Редолфи, Сангинети, Ема. (23)

ГДР: Улман, Малих, Дитман, Бертолд, Фукс, Пич. (21)

Англия: Александър, Пенроз, Голомбек, Кларк, Уейд. (20)

Унгария: Сабо, Барца, Портиш, Билек, Хонфи, Форинтош. (19,5)

Полша: Слива, Тарновски, Сукста, Витковски, Костро, Брзоца. (19)

Колумбия: Куелар, Санче, де Грейф, Мартин, Муноз, Холина. (16,5)

Филипините: Кардосо, Кампоманес, Бенитец, Бория, Аведила, Алдекоа. (12,5)

Шотландия: Файерхърст, Айткен, Маклеод, Перкинс, Бъкингам, Томсон. (10)

Ливан: Челеби, Саламех, Габриел, Тарази, Адам, Сугар. (2,5)

IV ГРУПА

Чехословакия: Пахман, Филип, Фихтл, Козма, Рейфирж, Швец. (25)

Югославия: Глигорич, Матанович, Ивков, Трифунович, Джурашевич, Фудерер. (24)

Швейцария: Купер, Блау, Келер, Валтер, Нивергелт, Бхенд. (20)

Канада: Яновски, Андерсон, Вайтонис, Фюстер, Йойнер, Симс. (19)

Швеция: Щалберг, Йохансон, Стернер, Нилсон, Арлинд, Хьорберг. (18,5)

Белгия: Дункелблум, Франк Ван Шолван ден Брек, Бейен. (10,5)

Португалия: Дуроа, Оливайра, Рибейро, Конкалвес, Перейра, Кардосо. (10)

Тунис: Лага, Харучи, Кхук, Енисру, Мохзен, Зарук. (9,5)

Гърция: Сикелакис, Ангос, Панагопулос, Сакеларопулос, Анастасопулос, Зографакис. (7,5)

Крайно класиране

Б група

Финална група Б	Точки
13. Унгария	31
14. Холандия	28 ^{1/2}
15. Канада	24 ^{1/2}
16. Колумбия	24 ^{1/2}
17. Израел	23 ^{1/2}
18. Дания	23
19. Полша	22 ^{1/2}
20. Швеция	21
21. Финландия	19
22. Исландия	18
23. Франция	15
24. Белгия	13 ^{1/2}

В Група

Финална група В	Точки
25. Норвегия	30
26. Филипините	29 ^{1/2}
27. Южна Африка	28
28. Италия	26 ^{1/2}
29. Шотландия	25 ^{1/2}
30. Гърция	25
31. Португалия	23
32. Иран	20
33. Порто Рико	14 ^{1/2}
34. Ирландия	14 ^{1/2}
35. Тунис	14
36. Ливан	13 ^{1/2}

A Финална група

№ участници	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	точки	МЯСТО
1 СССР	—	2	2	2	3 ^{1/2}	4	2 ^{1/2}	3 ^{1/2}	3 ^{1/2}	3 ^{1/2}	4	4	34 ^{1/2}	I
2 Югослав.	2	—	2 ^{1/2}	2 ^{1/2}	3	3 ^{1/2}	2 ^{1/2}	3 ^{1/2}	2 ^{1/2}	2 ^{1/2}	2	2	29	II
3 Аржент.	2	1 ^{1/2}	—	2	2	3	3	2 ^{1/2}	3	2	2 ^{1/2}	2	25 ^{1/2}	III
4 САЩ	2	1 ^{1/2}	2	—	2	2	2 ^{1/2}	2 ^{1/2}	2	3	2	2	24	4
5 Чехослов.	1 ^{1/2}	1	2	2	—	2 ^{1/2}	1 ^{1/2}	3	2	2 ^{1/2}	3	2	22	5-7
6 ГДР	0	1 ^{1/2}	1	2	1 ^{1/2}	—	3 ^{1/2}	2 ^{1/2}	1 ^{1/2}	3	2	2 ^{1/2}	4	22
7 ГФР	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	1	1 ^{1/2}	2 ^{1/2}	1 ^{1/2}	—	3	3 ^{1/2}	2	2 ^{1/2}	2 ^{1/2}	22	5-7
8 Швейцар.	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	2	1 ^{1/2}	1	—	3	2 ^{1/2}	2 ^{1/2}	3 ^{1/2}	19	8
9 Испания	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	1	1 ^{1/2}	2	2 ^{1/2}	1 ^{1/2}	1	—	2	2 ^{1/2}	2 ^{1/2}	17 ^{1/2}	9
10 България	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	2	2	1 ^{1/2}	1	2	1 ^{1/2}	2	—	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	17	10
11 Англия	0	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	1	1	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	2 ^{1/2}	—	2 ^{1/2}	16	11
12 Австрия	0	2	2	2	2	0	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	2 ^{1/2}	1 ^{1/2}	—	15 ^{1/2}	12

ШАХМАТНА МИСЪЛ

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ СЪЮЗ
ЗА ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА И СПОРТ

Книжка единадесета
Година единадесета — 1958 г.

ГЕОРГИ ДАМЯНОВ

Нашият народ преживя тежка загуба със смъртта на Георги Дамянов — председател на Президиума на Народното събрание. Близък съратник на Георги Димитров, пламенен революционер-комунист и виден държавен деец, Георги Дамянов до последния си дъх служи вярно и самоотвержено на своя народ. Неговият живот е пример на голямо родолюбие, на беззаветна и честна служба на делото на партията и трудещите се.

С искрена скръб и голяма почит нашият народ се покланя пред светлата му памет

ВСЕКИ МЛАДЕЖ ШАХМАТИСТ — ДОСТОЕН ДИМИТРОВСКИ КОМСОМОЛЕЦ!

И в епичните борби срещу кървавия фашизъм, и по бойните полета срещу хитлеристките орди, и в грандиозното мирно строителство на социализма в нашата страна, всякога и навсякъде нашата революционна младеж е била в най-силния огън на борбата. Едно след друго, низ млади поколения се възпитават, възмъжават и каляват в бойните редици на БКМС, РМС и ДСНМ. Сега, когато у нас вече тържествуват светлите идеи на марксизма-ленинизма, когато влизането в ерата на комунизма е осезаемо близко, Димитровският комунистически младежки съюз става достойният приемник и продължител на революционните традиции на партията, осветени от подвига и себеприщанието на плеалата знайни и незнайни синове и дъщери на нашия трудов народ. Името димитровски комсомолец се носи с гордост. То е синоним на подвизи и победи, символ на революционната романтика на борческата съветска младеж и на димитровското родолюбие, мъжество и героизъм. Знаме на Димитровския комсомол са великите идеи на Маркс и Ленин, а ръководител — нашата изпитана комунистическа партия.

В изграждането на социализма в нашата страна българската младеж вложи много сили и патриотичен патос. В редиците на славното бригадърско движение, на нивата и в завода, в производството и учението с младежкия жар на своето сърце и самоотвержен труд тя даде своя голям принос в огромните социалистически завоевания на нашия народ във всички области на материалната и духовната култура.

Жизнен резерв и верен помощник на партията, Димитровският комунистически младежки съюз е призван сега да бъде творец на нови велики патриотични дела. Да се направи скок в икономическото развитие на нашата страна, да се подготви материално-производствената база за по-бързото преминаване към комунизма — това е грандиозна задача, която изисква пълна мобилизация на всички физически и духовни сили на народа. Обединена под димитровското комсомолско знаме, нашата младеж вече влива своя ентузиазъм и сили във всенародния подем за изпълнение на пегилетката в съкратени срокове. Няма съмнение, че тя ще излезе с чест и от това изпитание.

Огромната работа, която предстои сега на Димитровския комунистически младежки съюз в обединяването, организирането и възпитанието на младежта, е тясно свързана и с работата и задачите на нашето физкултурно движение. Тази връзка произтича от самата същност на младостта, която обича да работи, а също така да се съревновава и спортува. Тя произтича още и от същността на физкултурата и спорта като важно средство за комунистическо възпитание. Ленин казва: „Физическото възпитание на подрастващото поколение е един от необходимите елементи в общата система на комунистическото възпитание на младежта и е насочено към създаването на хармонично развит човек, творец-гражданин на комунистическото общество. В настоящия момент физическото възпитание преследва още и непосредствените практически цели: подготовка на младежта 1) за трудова производствена дейност и 2) за въоръжена защита на социалистическото общество. . . “ (Из речта на Ленин пред III всеруски конгрес на Руския комунистически младежки съюз — 1920 г.).

В редовете на БСФС участва многохилядна армия от младежи физкултурници и спортисти. Болшинството от шахматистите също са младежи. Шахматът е предназначен да възпитава в тях здрава и последователна мисъл, да заякчва волята и търпението, да утвърждава полезни трудови навици и високи граждански добродетели. Но за да се развива правилно и резултатно възпитанието чрез спорта и шахмата, необходимо е то да бъде съчетано със съзнателно участие на младежите в мероприятията и работата на тяхната младежка организация.

Димитровският комсомол използва физкултурата и спорта като действено средство за възпитание на младежта. Физкултурата и спортът, в това число и шахматът, от своя страна трябва да участвуват все по-отблизо в живота на комсомолската младеж. Шахматните секции по всички звена на нашето шахматно движение сами трябва да търсят помощта на Димитровския комсомол, както и сами активно да му сътрудничат. Всеки младеж шахматист трябва да бъде негов съзнателен и деен член и с достойнство да носи гордото име „Димитровски комсомолец“.

XIII ШАХМАТНА ОЛИМПИАДА

АЛ. КИПРОВ

Най-голямата олимпиада досега

От 1927 г., когато в Лондон бе проведена първата шахматна олимпиада за световно отборно първенство на ФИДЕ, до днес изминаха 31 години. През този период от време бяха организирани 13 олимпиади и като се сравни броят на участващите в тях страни, веднага ще се види неотклонната тенденция тези състезания да добиват все по-световен характер. Така, докато в Лондон през 1927 г. взеха участие 16 държави, на XIII-та олимпиада в Мюнхен бе постигната рекордната цифра от 36 участващи държави. Това бе най-голямата шахматна олимпиада досега.

Откриването

На 30 септември сутринта в една от залите на стария Мюнхенски общински дом домакините дадоха малък прием на своите гости и тук стана първото „оглеждане на силите“. Стари приятели от предишни състезания се срещнаха отново и си стиснаха сърдечно ръцете. Общото настроение бе отлично. Нима има нещо по-хубаво за шахматиста от началото на едно голямо състезание, когато всеки гледа с вяра в бъдещето, надявайки се на нови и големи успехи?

Любопитните наблюдатели не можеха да желаят повече. Тук се намираха събрани почти всички най-известни шахматисти в света. В центъра на вниманието бяха съветските гротмайстори М. Ботвиник, В. Смилов, П. Керес, Д. Бронщайн, М. Тал и Т. Петросян, всички спокойни, сериозни, с изключително достойно държание на истински световни първенци. Редом с тях можеха да се видят гротмайсторите С. Решевски, С. Глигорич, Л. Сабо, Г. Шалберг, Л. Пахман, Х. Пилник, Г. Барца и още цяла плеада големи и малки шампиони. Никога, по никакъв друг повод, не биха могли да бъдат събрани на едно място толкова много шахматни знаменитости.

След приема капитаните на отборите се оттеглиха на техническа конференция. Поради големия брой на участващите страни бе решено олимпиадата да бъде проведена на два етапа. Най-напред да бъдат играни четири полуфинала с по девет участника. Първите трима победители от всеки полуфинал да продължат борбата в главната финална група, наречена „група на победителите“. Следващите три отбора от класирането във всеки полуфинал да участвуват във финалната група „Б“, а последните три отбора от полуфиналите да попълнят състава на финалната група „В“.

За да се извърши по-справедливо разпределение на участниците в полуфиналите, така че във всяка група да се паднат еднакъв брой по-силни и по-слаби отбори, се прибегна към известната система на гласуване от страна на капитаните. Всеки капитан представи списък на предполагаемите крайно класирани и при обобщаването на всички

списъци, както се и очакваше, Съветският съюз получи единодушно първото място. Нашата страна бе класирана девета. Ние не бяхме съгласни с тази предварителна класация и дори се чувствахме малко обидени, считайки, че доброто ни представяне на шахматната олимпиада в Москва през 1956 г., където България раздели 5—6 място, ни позволява да претендираме за по-висока оценка на нашите възможности.

Поради така получения номер ние, също както и в Москва през 1956 г., се паднахме в една полуфинална група със Съветския съюз. Това ни поставяше в по-неизгодно положение в сравнение с участниците в другите полуфинали. За разлика от тях, за нас не съществуваше практическа възможност да се борим за първото място в групата, тъй като не можеше да има съмнение, че то ще бъде заето от СССР. Оставаше ни да аспирираме за едно от останалите две места. По нашата предварителна преценка най-сериозните ни конкуренти бяха отборите на Австрия, Холандия и Дания.

Първите резултати

Официалното откриване на едно шахматно състезание е формален акт и поради това не представлява интерес. Истинското откриване става с първия резултат. Този път обаче публиката трябваше да чака повече от два часа. Най-сетне стана известно, че Алам от Ливан се е предал срещу Бертолд от ГДР. От този резултат обичащите да предсказват направиха веднага два извода: 1) че олимпиадата ще протече борбено, понеже първата завършила партия не е реми, а е резултатна, и 2) че отборът на ГДР ще се класира успешно, понеже състезател от този отбор печели пръв. Развитието на олимпиадата показва, че този път шахматните пророци са налучкали истината.

За нашия отбор началото бе добро. В първия кръг ние имахме за противник отбора на Дания, в чието лице виждахме един от конкурентите за заветните три (или по точно две) първи места. При приключването на кръга резултатът беше $1\frac{1}{2} : 1\frac{1}{2}$. Оставаше nedovършена партията Бобоцов—Андерсен. Датчанинът предложи реми, но нашият републикански първенец имаше малко преимущество и поради това отказа. На три доигравания Бобоцов се мъчеше упорито да спечели, обаче това не му се удаде и на 123-я ход противниците се съгласиха на реми. С това ние не можахме да спечелим мача срещу Дания, обаче все пак спечели някой — любителите на шахматни курioзи, понеже се сдобиха с най-дългата партия на мюнхенската олимпиада.

Вторият кръг беше още по-успешен. Нашият отбор победи отбора на Порто Рико с $3\frac{1}{2} : 1\frac{1}{2}$ и застана на първо място във временното класиране с $5\frac{1}{2}$ т., пред Съветския съюз и Австрия, кои-

то имаха по 5 т. Този успех обаче не бе за добро. Той едва не ни попречи да се класираме във финала.

Кризата

Още в следващия, трети кръг ние почувствахме по твърде неприятен начин неизгодното положение, в което сме попаднали. Играехме със Съветския съюз и тази среща според обстоятелствата беше борба за първото място във временното класиране. Съветските гротмайстори след две „нормални“ победи с по $2\frac{1}{2} : 1\frac{1}{2}$ срещу Холандия и Австрия бяха започнали да се разиграват и на нашия отбор бе съдено да изпита пръв истинската им сила. Срещата загубихме с големия резултат $3\frac{1}{2} : 1\frac{1}{2}$, като само Пъдевски направи реми с Петросян.

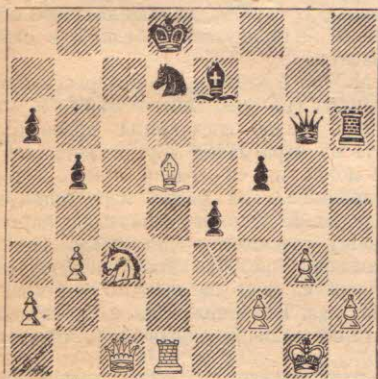
Едно така неприятно поражение можеше да извади от релсите всеки. Това се случи и с нашите шахматисти. В четвъртия кръг жребият ни срещна с друг конкурент — Холандия. Холандците се виха срещу нас „въоръжени до зъби“. На първа дъска те поставиха бившия световен шампион д-р Макс Еве, който до този момент не беше участвувал в никаква среща. Току-що пристигнал от Холандия, направо от лежицето той се озова в турнирната зала. Нейкирх, който очакваше за противник на първа дъска Донер, не успя да се преустрои психически и загуби. Милев, който не очакваше за противник на втора дъска Донер, също не можа да преодолее изненадата и загуби. Спечели Пеев срещу известния м. м. Принс, а Пъдевски направи реми срещу Крамер, така че в краен резултат срещата бе загубена от нас с $1\frac{1}{2} : 2\frac{1}{2}$.

Непосилната задача

В петия кръг България успя да победи един опасен конкурент, а именно Австрия, с $3 : 1$, обаче този успех ни донесе краткотрайна радост. След завършването на VI-я кръг, в който нашият отбор бе свободен от игра, временното класиране в нашата полуфинална група доби следния вид: 1. Съв. съюз 20.5 т., 2—3. Холандия и Австрия по 12 т., 4. Дания 11.5 т., 5. Франция 11 т. и едва 6. България с 10.5 т. Положението ни очевидно беше съвсем критично, за да не кажем безнадеждно. Нашите конкуренти ни смятаха окончателно елиминирани от финала, а това се споделяше и от цялата немска преса, която при преценяване на възможните финалисти не споменавахе нито дума за нас. И действително, човек би трябвало да бъде голям оптимист, за да ни припише някакви шансове. Необходимо беше в последните три кръга да спечелим с максимални резултати и да вземем „поне“ 11 т. от 12 възможни, за да поправим положението си. Тази задача обаче изглеждаше съвсем непосилна.

Щастливата развръзка

В този извънредно труден момент нашите състезатели проявиха своите най-добри качества и доказаха високата си класа. С три поредни победи — над Италия с $3\frac{1}{2} : 1\frac{1}{2}$, над Франция с $4 : 0$ и над Ирландия с $3\frac{1}{2} : 1\frac{1}{2}$ — те направиха от невъзможното възможно и дори спечелиха за нашата страна второто място в полуфиналната група, непосредствено след Съветския съюз. Всеки случай този блестящ финиш не протече съвсем безпрепятствено. Имаше моменти на страхове и опасения, като напр. в VII-я кръг през време на партията Нейкирх—Норчиа. Нашият заслужил майстор имаше през цялото време много добра позиция, но преди контролата изпадна в цайтнот и противникът му успя да усложни играта. Партията бе отложена в изобразената на диаграмата позиция.

Присъстващите преценяваха положението на Нейкирх, който имаше белите, като твърде опасно. Италианските състезатели бяха видимо много доволни, а Норчиа, обкръжен от свои приятели, коментираше весело една възможна своя победа. Нейкирх обаче бе записал изключително силния ход **41. O17!** При доиграването той поднесе този неприятен сюрприз на своя противник и след ходовете **41. . . Dg5 42. D : g5 0 : g5 43. h4 O16 44. Oe6 0 : c3 45. T : d7 + Ce8 46. 0:f5 Tf6 47. Td5** Норчиа се предаде.

Доста „помогна“ за доброто ни класиране и холандският отбор. Почти до края холандците бяха считани за сигурни финалисти. В VIII-я кръг обаче те загубиха срещу Дания с $1\frac{1}{2} : 2\frac{1}{2}$, а в IX-я кръг спечелиха срещу Порто Рико „само“ с $3 : 1$ и тези неуспехи позволиха не само на нас, но и на амбициозните австрийци да ги надминат.

Резултатите от полуфиналите се виждат на таблиците. Най-голямата сензация в тази фаза на олимпиадата беше отпадането на Унгария (два пъти преди това световен шампион) от финала. Коментираше се доста и елиминирането на силните отбори на Холандия, Канада, Израел, Полша, Дания и Швеция. Неуспехите на тези страни показват колко упорита е била борбата в полуфиналите и подчертават още по-силно успеха на тези, които можаха да се класират, между които беше и нашата страна.

Началото на финала

Финалът започна с малък „дипломатически“ конфликт. По време на техническата конференция, предшествувача започването на втората фаза, американците предявиха искане в съботните дни тяхната партия на първа дъска да се играе не от 16 ч., когато започваше всеки кръг, а от 19 ч. Искането бе мотивирано с това, че играещият на първа дъска в отбора на САЩ гротмайстор Самуел Решевски е ревностен последовател на една религиозна секта, която му забранява в съботни дни от изгрев до залез слънце да върши каквато и да било работа, включително и да играе шах. След кратки разисквания турнирният комитет отказа да уважи това своеобразно искане изтъквайки, че се касае до отборно състезание и ако някой състезател е възпрепятствуван да вземе участие в даден кръг, в отбора следва да бъде включен резервен играч. За момент изглеждаше, че американците ще направят демонстрация и . . . ще напуснат олимпиадата. Обаче както при повечето „чисто дипломатически“ конфликти около зелената маса, така и тук бяха избегнати сериозни сътресения и решението на турнирния комитет бе възприето. От това спечели Решевски, тъй като се оказа, че в двете съботи през време на финала американците играят със Съветския съюз и Югославия, следователно Решевски бе освободен от не особено приятното задължение да играе с Ботвиник и Глигорич. Напротив пострада втората американска дъска Ломбарди, който бе принуден да поеме тази тежест върху себе си. Прочее, на тази олимпиада на Ломбарди въобще не му вървеше. Освен тези „шахматни нещастия“, сполетя го и друга, още по-голяма беда. Шофорирайки един ден из Мюнхен леката кола на американската фирма „Кока Кола“, Ломбарди претърпя опасна катастрофа. Той по чудо остана невредим. От цялата тази работа обаче и този път спечели друг — фирмата „Кока Кола“, която ловко използва това сензационно произшествие, за да рекламира шумно достоинства на произвежданото от нея питие което „предпазва тези, които го консумират, и от най-страшните катастрофи“.

Първоначалната борба

Още в началото на финала пролича, че изключителното волево напрежение, с което нашите състезатели проведоха последните полуфинални кръгове, ги е изтощило нервно и е понижило значително творческите им възможности. В първите два кръга България имаше за противници Австрия и Швейцария, два отбора, за които се очакваше, че ще се класират във втората половина на таблицата. Закономерно беше да спечелим и двете срещи. Случи се обаче обратното. И австрийците, и швейцарците ни победиха с по $2\frac{1}{2} : 1\frac{1}{2}$. Това беше лошо предзнаменование.

В третия кръг, също както и в третия кръг на полуфинала, трябваше да се борим срещу Съветския съюз. И този трети кръг беше зловолучен за нас. Отново загубихме със същия не-

приятен резултат $1\frac{1}{2} : 3\frac{1}{2}$, като само Милев направи реми с Бронщайн.

Равният мач в IV-я кръг срещу отбора на домакините бе едно слабо утешение, тъй като започна да става ясно, че нашите състезатели са много уморени от полуфиналите и от тях не могат да се очакват успешни резултати срещу силни противници.

Междувременно за първото място се водеше много упорита борба. Югославяните се впуснаха по бистата с бясно темпо и в първите четири кръга отбелязаха две големи победи с по $3\frac{1}{2} : 1\frac{1}{2}$ срещу отборите на ГДР и Швейцария. Отлично започнаха и Аржентина и Чехословакия с по три победи и по един равен мач. Съветският съюз с две победи и два равни мача оставаше на позаден план и това даваше основания на някои да очакват „изненадващи“ резултати.

След IV-я кръг временното класиране имаше следния вид: 1. Югославия 11 т., 2—3. Чехословакия и Аржентина по $10\frac{1}{2}$ т., 4. Съв. съюз 10 т., 5. САЩ $9\frac{1}{2}$ т., 6. Испания $8\frac{1}{2}$ т., 7—8. ГФР и Австрия по 8 т., 9. България $5\frac{1}{2}$ т., 10—11. Англия и Швейцария по 5 т. и 12. ГДР $4\frac{1}{2}$ т.

Един важен кръг

Петият кръг бе до голяма степен преоломен за развитието на главния финален турнир. Съветският съюз победи един от лидерите във временното класиране — Чехословакия с $3\frac{1}{2} : 1\frac{1}{2}$ и достигна до първото място. Дотогавашният лидер Югославия, която имаше за противник ГФР, този път не игра така успешно. При завършването на кръга югославяните водеха с $2 : 1$, обаче отложената партия Джурашевич—Дарга бе в по-добро положение за немския майстор. Очертаваше се перспективата на един равен мач, а това означаваше изпускане водачеството на турнира и край на „всички хубави мечти“.

Следният малък разговор между немския майстор Бринкман и един от югославянските журналисти, който стана в пресбюрото в края на кръга, показва настроенията на двете страни в този бурен ден.

Бринкман — Е, как се очертава окончателният резултат от мача Югославия — ГФР?

Журналистът — Вероятно ГФР ще спечели с $2 : 2$.

Бринкман — Но как, нима Вие мислите, че реалният резултат трябваше да бъде $4 : 0$ за Югославия?

Журналистът — Ни най-малко. Мисля, че на четири дъски реалният резултат трябваше да бъде $6 : 0$ за Югославия! . . .

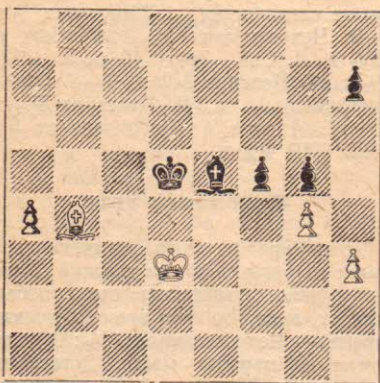
При доиграването Джурашевич успя да направи реми и Югославия спечели с $2\frac{1}{2} : 1\frac{1}{2}$. Тази победа обаче беше недостатъчна, понеже допускаше главния конкурент Съв. съюз до първото място.

Петият кръг бе важен и за нашите състезатели, тъй като те имаха за противник силния отбор на САЩ. Посигнатият от нашите състезатели в тази среща равен резултат $2 : 2$ е успешен, особено като се има предвид, че американците извадиха много силен състав.

Реми направиха Бобоцов срещу гросмайстор Решевски и Минев срещу световния юношески първенец Ломбарди, а Пъдевски спечели красива партия срещу гросмайстор Росолимо. Само Милев загуби срещу Бисгайер. Тази среща показа, че българските състезатели могат да се борят успешно и срещу най-силните западни отбори.

Последният етап

В последните кръгове на олимпиадата нашият отбор не съумя да се мобилизира и до края игра вяло. В отделни партии българските шахматисти понякога отбелязваха успехи, но като цяло отборът не даваше задоволителни резултати. В VI-я кръг ние загубихме срещу югославяните с $2\frac{1}{2}:1\frac{1}{2}$ и единствената слаба утеха за нас бе победата на Пеев над гросмайстор Трифунович. Тази партия бе отложена в положението на диаграмата.

Анализите показаха, че ендшпилът, ако и прост на глед, крие много тънкости. Пеев (с белите) имаше безсъмнено преимущество, заключаващо се в отдалечената проходна пешка „а“. Трифунович, убеден, че ремизира лесно, предложи реми. Нашият състезател обаче, без да се плаши от гросмайсторското звание на своя противник, заяви, че желае „да поиграе още малко“. Доигрането протече така:

1. . . fg (Записаният от Трифунович ход) 2. hg Oc7 3. Oe7 h6 4. Of6 Ce6 5. Og7 h5 6. gh Cf5 7. Of8 g4 8. Oe7 Ob6 9. Oh4 Oc7 10. Ce2 Ob6 11. Cf1 Oa5 12. Cg2 Oc7 13. Og3 Oa5 14. h6 Cg6 15. Of4

Резултатите на българския отбор

№	Участници	Полуфинал						Финал						Точки							
		Дания	П. Рико	СССР	Холандия	Австрия	Италия	Франция	Ирландия	Австрия	Швейцария	СССР	ГФР		САЩ	Югославия	Чехослов.	Испания	Аржентина	Англия	ГДР
1	Нейкирх	0	1/2	—	0	1/2	1	—	—	0	0	0	—	—	1/2	1/2	1/2	1/2	0	0	4
2	Бобоцов	1/2	1	0	—	1	1	1	1	1/2	0	—	1/2	1/2	0	0	1/2	0	1/2	1/2	7 1/2
3	Минев	1/2	—	0	—	1/2	—	1	1	1	—	0	1/2	1/2	1/2	0	—	1/2	—	0	6 1/2
4	Милев	—	1	—	0	0	—	1	1	0	—	1/2	1/2	0	—	1/2	1/2	—	1/2	—	5 1/2
5	Пеев	—	1	—	1	1	1/2	—	—	—	1	0	—	1	1/2	1/2	1/2	1/2	—	—	7
6	Пъдевски	—	1	1/2	1/2	—	1	1	1/2	—	1/2	—	1/2	1	0	—	1	1/2	—	—	8
	Общо:	2	3 1/2	1/2	1 1/2	3	3 1/2	4	3 1/2	1 1/2	1 1/2	1/2	2	2	1 1/2	1 1/2	2	2	1 1/2	1	38 1/2

Oe1 16. Cf1 Oc3 17. Cf2 Cf5 18. h7 g3+ 19. Ц: g3 Cg6 20. a5 Ц: h7 21. a6 Od4 22. Cf3 Oa7 23. Oe3 Ob8 24. Ce4 Cg6 25. Cd5 Cf5 26. Ce6 Ce4 27. Цb7 и черните се предадоха.

Тези, които имаха възможност да видят Трифунович след завършването на горната партия, едва ли някога ще го забравят. Югославияният гросмайстор, който е известен с това, че играе много солидно, има висока ендшпилна техника и много рядко губи, беше в ужасно настроение. Той се изразяваше на цветист югославиянски език не особено ласкаво за онези, които са му помагали в анализите, като са го уверявали, че няма нужда много да се задълбочава, защото „всекак става реми“.

В VII-я кръг ние загубихме също с $1\frac{1}{2}:2\frac{1}{2}$ срещу Чехословакия. Следващите два кръга събудиха известни слаби надежди за по-добро класиране, понеже ни донесоха два равни мача с Испания и Аржентина. Особено отраден бе резултатът срещу силния аржентински отбор, един от лидерите на турнира. Всички партии от тази среща — Пилник—Нейкирх, Минев—Пано, Ели-сказец—Милев и Пеев—Сангинети—завършиха наравно.

С това обаче като че ли се изчерпаха последните сили на нашите състезатели. В X-я кръг ние загубихме срещу Англия с $1\frac{1}{2}:2\frac{1}{2}$, а в последния, XI кръг претърпяхме още по-голямо поражение с $1:3$ срещу отбора на ГДР. Читателите ни си спомнят, че непосредствено преди олимпиадата българският отбор спечели четирикръгов мач срещу отбора на ГДР, и то с 3 точки разлика. Загубата срещу същия този отбор един месец по-късно показва съвсем ясно колко под възможностите си играха нашите състезатели на финала.

Що се касае до борбата на останалите отбори в главната финална група, би трябвало да се отбележи, че последният етап протече при подчертаното надмощие на съветския отбор. До VIII-я кръг югославяните все още хранеха някакви надежди за първото място. В VIII-я, IX-я и X-я кръгове обаче съветските гросмайстори се разиграха със страшна сила и разгромиха поред отборите на Англия, ГДР и Австрия с по 4:0, като в последния кръг спече

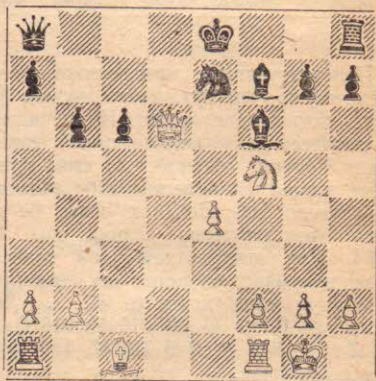
лиха и срещу Швейцария с $3\frac{1}{2}:1\frac{1}{2}$. Подобен финиш не бе, разбира се, по силите на никой от останалите отбори и това позволи на Съв. съюз в крайното класиране да се откъсне с $5\frac{1}{2}$ точки аванс пред класиралата се на второ място Югославия.

Крайните резултати

Преди всичко прави впечатление новият голям успех на Съв. съюз. Съветските гросмайстори още веднъж убедително доказаха своето голямо превъзходство над състезателите от всички останали страни и за четвърти път поред завоюваха световното отборно първенство и преходната златна купа на ФИДЕ. Този резултат не е постигнат досега от никоя друга страна в света.

Всички съветски състезатели се представиха много добре. Особено се отличиха двукратният съветски първенец гросмайстор М. Тал, който постигна рекордни резултат 13,5 т. от 15 възможни, т. е. 90%, поради което бе обявен за индивидуален победител в олимпиадата.

М. Тал е извънредно интересен шахматист. Той има много бърза и ясна мисъл. Силно впечатление прави бързата му игра. Няма друг в света, който би могъл да се сравни с него в това отношение. Той рядко изразходва повече от 90 мин. за една цяла партия. Срещу гросмайстор Ларсен Тал спечели неотдавна, мислейки само 20 минути. Този случай е един от многото в неговата практика. Ето финала на една от неговите светкавични победи на олимпиадата.

Диаграмното положение е от партията Тал—Ръсел (Ирландия), която продължи така: 20. Oh6 Tg8 21. Tad1 Dc8 22. O: g7 K: f5 23. ef Oe7 24. Tfel Oe6 25. T: e6 T: g7 26. f6 и черните се предават.

След завършването на тази партия Ръсел показваше с гордост часовника на Тал, обяснявайки, че той е „затруднил“ съветския шампион повече от някои гросмайстори, понеже Тал е мислил половин час. Намериха се обаче лоши хора, които отнеха и тази малка радост на бедния ирландец, възразявайки му, че в този половин час трябва да се включи и времето за нескончаемите разходки, които Тал правеше из залата, докато се играеше партията.

Резултатите на останалите отбори общо взето отговарят на показаната от тях игра. Югославия и Аржентина потвър-

ИЗ МИНАЛОТО

ШАХМАТЪТ В ПОМОЩ НА ПАРТИЯТА И РМС

АН. ГОЛЕВ

ниха успехите си от предишните олимпиади. Югославияният гротмайстор Глигорич постигна голям личен успех, давайки най-добър резултат на първа дъска (12 т. от 15 възможни, т. е. 80%).

Би трябвало да се обърне внимание по специално на постижението на ГДР. Високото място, което завоюваха шахматистите на този отбор, се дължи не само на силната им игра, но преди всичко на другарския дух, който ги обединяваше и който ги правеше особено бойки и издръжливи. В това отношение много други отбори биха могли полезно да се поучат.

За българския шахмат XIII-та олимпиада представлява крачка назад от постигнатото преди две години в Москва. Класирането в главния финален турнир е безспорно голям успех, тъй като ни нарежда между най-силните отбори в света. X-то място във финала обаче е неуспех. Този неуспех идва два месеца след поражението в Ленинград и показва съвсем ясно, че българският олимпийски отбор преживява криза.

Прояви за пример в Казанлък

Най-радостната вест от Казанлък е, че започнахме първия международен кореспондентен мач с шахматисти от СССР. Шахматистите от гр. Сталино се отзоваха на нашата покана и вече първите ходове в двете партии са изиграни. Партиите демонстрираме на шахматни табла в клуба. Интересът е голям. Квалифицирани и редови шахматисти коментират развоя на дебютната борба, участвуват с предложения за ходове и варианти. Съобщенията в пресата и по радиоуредбата помагат за пропагандата и популяризирането на шахмата в града ни.

Наскоро завърши шахматният турнир за купата на градския комитет на БКП в Казанлък. В това състезание, което стана традиционно, тази година участваха отбори на 9 колектива с общо 72 състезатели. Борбата за завоюване на ценната награда беше много оспорвана. Отборите на Завод 10, ГНС, Просветни работници и техникума на няколко пъти сменяха водачеството. И след завършване на последния кръг първенец не бе излъчен. Отборите на Завод 10 и ГНС се класираха с еднакъв брой точки. С равен резултат завърши и игриятата помежду им мач. Купата бе връчена на отбора на завод 10, тъй като той има повече победи. Добра игра показаха Борис Митев — от средношколците, Стефан Гюров, Александър Карастоянов, Тотьо Дундов, Захари Чаралозов и др. При официалното закриване на турнира секретарят на градския комитет на БКП в Казанлък Славя Славов пожела на участниците да се усъвършенствуват и повишават своята шахматна квалификация. На най-добре представилите се на отделните дъски бяха раздадени предметни награди.

Иван Чапразов

Въпреки че преди 9. IX. 1944 г. фашистката власт поддържаше отрицателно отношение към шахмата, все пак в Асеновград той имаше много привърженици. Особено популярен бе сред прогресивните среди. Шахматът се използваше твърде много, и то с успех, и като едно от обществените средства за развиване на антифашистката дейност. Почти всички членове на БКП и РМС в Асеновград от преди 9. IX. 1944 година играеха и продължават да играят шах и сега.

Особено ревностни любители на шахмата бяха братята Пантелей и Лазар Пачови, обесени от фашистите през октомври 1942 г. Един от най-добрите и активни шахматисти от Асеновград, който също стана жертва на фашизма, бе Кочо Ковачев, убит по най-зверски начин от полицията през 1944 година, защото докрай остана верен на класата си и дума не продума пред злолите палачи.

Кочо Ковачев обичаше шахмата не само заради неговите достойнства, но и защото му помагаше да развива активна нелегална дейност в РМС.

Кочо работеше през свободното си време в бръснарницата на вуйчо си. Тук около шахматното табло често се поставяха партийни задачи и се поддържаше връзка с членове на РМС от града и околността.

Не един път шахматът служеше, за да прикриваме заседанията на гимназиалния комитет на РМС. Когато трябваше да се съберем, Кочо ми казваше: „Гюлев, днес съм решил да те бия на шах и да не ти дам нито една партия. Събери повече кибичи, за да бъдат свидетели на поражението ти. Ще дойда точно в толкова часа.“ Това за мене значеше да събера на заседание гимназиалния комитет на РМС.

През 1941 г. Кочо Ковачев беше завършил гимназия, но отговаряше за гимназиалния комитет на РМС пред градския комитет на РМС.

Един ден комитетът имаше заседание в квартирата на др. Васил Тодоров. На заседанието присъствуваше и Кочо Ковачев с другар от Пловдив, който покъсно разбрахме, че е инструктор на окръжния комитет на РМС в Пловдив и че е бил в нелегалност.

В това време бе дадена учебна въздушна тревога. Всеки намиращ се на улицата бягаше да се скрие където намери подходящо място. Един от активните легионери от гимназията в момента бил някъде наблизу. Ние своевременно видяхме, че той се насочи да се скрие в квартирата, където бяхме събрани. Веднага започнахме да играем на шах и да коментираме върху шахмата, като нарочно викахме високо, за

да ни чуе, преди да влезе при нас. Така замаскирахме събранието си.

През 1941 г. в Асеновград имаше немска военна част. В съседство с моят квартира живееше немски офицер. Всеки ден той ме викаше при него да играем и почти редовно ме биеше.

Един ден немският офицер ми каза: „Аз представлявам Германия, а ти комунизма, ха да видим кой ще победи.“

Играх с голяма амбиция. След едноголасов тежък двубой успях да победя и не знам с какъв кураж извиках: „Хитлер капут!“ и веднага си отидох.

На тази случка присъствуваше и един немски санитарен подофицер, с когото покъсно се разбрахме, че е с прогресивни идеи. Баща му бил дългогодишен мийнър и приятел на Ернст Телман. Постепенно ние се опознахме и се разкрихме, че сме едномишленици.

Един ден го поканих на гости у нас да играем шах, като същевременно поканих и другарите Кочо Ковачев, Михаил Гюлев и Божидар Божков — всички шахматисти. Божков говореше добре немски и в разговор с нашия гост научихме много неща за Германия, за съдбата на много видни германски антифашисти, за самия Ернст Телман и някои подробности за духа на немската армия.

На 22 юни 1941 г. в Асеновград се проведе сеанс с участие на др. Михаил Кантарджиев. В него участваха изключително членове на БКП и РМС. Използувахме събирането за сеанса, за да бъдат насрочени вечерта на много места в града заседания и сбирки за разясняване международната и вътрешната обстановка след вероломното нахлуване на немската армия на територията на Съветския съюз.

През 1943 г. бях изпратен в концлагер в Белене. Там шахматът бе единственото развлечение през време на отход. Много от останалите другари, които не знаеха да играят шах, се увлякоха в различни хазартни игри. Групата шахматисти решихме да научим всички да играят шах и да ги отклоним от хазарта. Проведохме няколко турнира за първенство и десетки наши другари станаха ревностни любители на шахмата.

През фашистко време беше опасно да се говори за Съветския съюз и немските неуспехи. И тук шахматът идваше в помощ. Под формата на коментар на шахматните ходове ние намекахме за неуспехите на немската армия, която под прозрачната лъжа, че стратегически скъсява фронта си, неударимо отстъпваше.

Ето така се използваше преди 9. IX. 1944 г. шахматът в помощ на партията и РМС, в борбата срещу кървавата фашистка диктатура.

№ 208. СТАРОИНДИЙСКА ЗАЩИТА
ПАХМАН ПЕТРОСЯН

Порторож, 1958 г.

Обяснения от М. Вълчанов

1. c4 Kf6 2. Kf3 d6 3. d4 Og4. Петросян изглежда се стреми да отклони противника си от релсите на теорията. Обикновеното продължение е 3. g6.

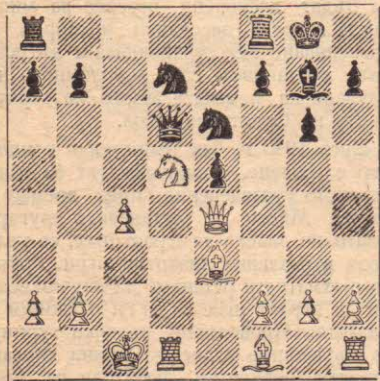
4. Kc3. Естествен ход. Възможно бе и 4. g3. В този случай след 4... O:f3 5. e4 белите биха получили двойка офицери, полуоткритата линия „e“, а вдвоената пешка f, след като се придвижи на f4, ще заздрави владеещото на важния централен пункт в староиндийската защита — e5.

4... g6 5. e4 O:f3 6. D:f3 Kfd7 7. e5! ? Твърде преждевременна акция. За предпочитане бе спокойното развитие — 7. Oe2, с последващо 0—0—0.

7... Kc6! 8. ed K:d4 9. De4 e5! 10. dc D:c7 11. Kd5 Dd6 12. Of4. За да се изгони силният черен кон от центъра. На 12. Oe2 ще последва 12... f5 13. Dd3 Kc5 със силна инициатива за черните.

12... Ke6. Разбира се, не 12... f5? поради 13. D:d4.

13. Oe2 Og7 14. 0—0—0—0—0.

15. Kb6? Пахман сигурно е виждал последвалата жертва на дамата, но не е оценил добре последните. Правилно беше 15. Kc3 с вероятно равенство, напр.: 15... Dc7 16. Kb5 Dc8 17. K:a7 T:a7! 18. O:a7 b6 19. T:d7! Kc5 20. De3 K:d7 21. O:b6 Da6 22. Oe5 K:c5 23. D:c5 D:a2 24. Da3! D:a3 25. ba Ta8 и пешката а пада = 15... D:d1+! 16. Ц:d1 ab 17. a3. Ако 17. D:b7, то 17... Tf8 18. Цe1 T:a2.

17... Kdc5 18. Dc2 e4 19. f3 Tad8+ 20. Цe1 Kd4 21. O:d4 O:d4 22. fe K:e4

23. Oe2. След 23. D:e4 Te8 24. D:e8 T:e8+ черните имат по-добър ендшпил. 23... Tfe8 24. Tf1 Te7. Атаката на черните постоянно нараства ведно със съсредоточаването на силите им.

25. Tf3 Tde8 26. Td3. Заплашваше 26... Kg5 с преминаване в ендшпил, в който черните ще получат две леки фигури срещу топ.

26... Og1! 27. h3. На 27. Th3 следва отново 27... Kg5 с преминаване към узаквания ендшпил.

27... Oh2! Изпилита матова мрежа.

28. Of3. По-задоволителна защита не се вижда.

28... Og3+ 29. Цd1. На 29. Цf1 следва 29... Kd2+ с неспасяем мат.

29... Kf2+ 30. Цd2 Of4+ 31. Цc3 K:d3 32. Ц:d3. Не може 32. D:d3 Te3.

32... Te3+ 33. Цd4 (33. Цd2? Te2+) Oh6. Със заплаха 34... Og7+ и 35... Td8 мат.

34. c5 b5 35. O:b7 Og7+ 36. Цd5 T8e6. Белите се предават.

№ 209. СТАРОИНДИЙСКА ЗАЩИТА
ЛАРСЕН ГЛИГОРИЧ

Порторож, 1958 г.

Обяснения от Емил Лозев

1. d4 Kf6 2. c4 g6 3. Kc3 Og7 4. e4 d6 5. Oe2 0—0 6. Kf3 e5 7. d5 Ka6! Интересна идея! Вместо обичайното Kb8—d7—c5 и a7—a5 и бързо прокарване на фланговия удар f7—f5 черните подготвят c7—c5, като в случай, че се запази блокадно положение в центъра, ще имат възможности за контраигра и на двата фланга.

8. Kd2?! Тази маневра е свързана обикновено с хода Kd2—b3 и идеята да се размени черният кон в случай, че стъпи на c5. В случая обаче белите целят провеждането на пряка атака на царския фланг. По-правилен план изглежда е: 8. Og5 h6 9. O:f6 D:f6 10. Ke1 и с последващо Ke1—d3 да се организира обичайната за системата игра на дамския фланг, а за черните — на царския.

8... c5! 9. a3 Ke8 10. h4! ? Смело и последователно, но все пак рискувано. Фланговата атака при незавършено развитие на фигурите и необезпечен цар в центъра е позиционно необоснована.

10... f5. Черните провеждат класическия контраудар в центъра и започват „нарсен бой“ на същия фланг.

11. h5 Kf6 12. hg hg 13. Kf3! Единственият приемлив начин за укрепване на пункта e4, тъй като в случай на 13.

Of3 или 13. f3 след 13... f4 белите фигури се оказват съвсем неудачно разположени.

13... Kc7. Слабо е 13... fe поради 14. Kg5. Ако 14... Of5, то 15. g4 и белите си връщат пешката, като окупираят здраво критичния пункт e4.

14. Kg5 De7 15. Dd3 14. Ограничават максимално действията на белите фигури на царския фланг.

16. Od2 a6. Последователно продължение на дебютната идея 8... Ka6! 9... c5! и 13... Kc7. Сега се подготвя подриването на дамския фланг посредством b7—b5.

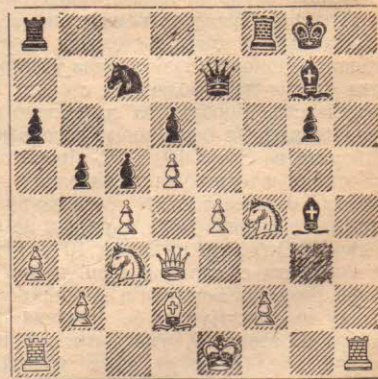
17. g3. Въпросът е на кой фланг действията ще се развият по-бързо.

17... Kg4 18. Kh3 b5! Черните заплашват просто с 19... bc да разкрият и овладеят линията „b“, като използват евентуално и пункта b5 за прехвърляне на сили в центъра. На белите не остава нищо друго освен да „изберат“ една от пешките, които им се предлагат в жертва, и да „стискат зъби“, за да удържат позицията.

19. gf. По-неизгодно е 19. bc bc 20. K:b5, тъй като ще последва 20... K:b5 21. D:b5 Oa6 22. Db3 Tb8 с предостатъчна компенсация за пешката.

19... e4 20. O:g4. Принудено, иначе конят се изстанява на e5. Не може 20. O:f4 поради 20... K:f2!

20... O:g4 21. K:f4.

21... T:f4! Великолепна жертва на качество, мотивирана повече от позиционни съображения, отколкото от непосредствени заплахи. Откритите линии „b“ и „f“, силният натиск по диагонала „a1—h8“, двойката офицери и несигурно разположеният цар в центъра компенсират предостатъчно пожертвувания материал.

22. O:f4 bc 23. D:c4 Kb5! Оказва се изведнъж, че защитата на пешката e4

става проблематична. Заплашва просто 24. . . К: с3 и 25. . . Оf3.

24. Цd2! Относително най-доброто поле за царя, същевременно освобождава полето e1 за топа от a1.

24. . . Тf8! Включване и на последната фигура в атаката.

25. Оe3. Единствено приемливо убежище за офицера. Не може 25. Оh6? О: h6 26. Т: h6 Дg5+, а на 25. Оg3 е неприятно 25. . . Дg5+ и ако 26. f4, то 26. . . Т: f4!! с матова атака.

25. . . Оf3 26. Тg1 К: с3 27. bc О: e4

28. Таe1 (Б. Р. Таb1 спасяваше партията)

28. . . Оf5. Заплашване 29. О: с5 с усложняване на играта. Сега белите са лишени и от последни тактически контрашансове, а трябва да се съобразяват и със заплахата Тb8.

29. Дb3 с4! Решаващият удар. Няма защита от двойната заплаха 30. . . Тb8 и 30. . . Де4.

30. Д: с4 Тс8 31. Дf4 Дb7! Най-прецизно — белият цар не успява да се изплъзне от матовата мрежа.

32. Це2 Дb5+ 33. Цf3 Д: d5+ 34. Це2 Оd3+. Предава се.

№ 210. СИЦИЛИАНСКА ЗАЩИТА

ФИШЕР

ЛАРСЕН

Порторож, 1958 г.

Обяснения от В. Прахов

1. e4 c5 2. Kf3 d6 3. d4 cd 4. К: d4 Kf6 5. Kc3 g6 6. Оe3 Og7 7. f3. Едно от най-острите възражения срещу вариант „дракон“, свързано с идеята за разностранни рокади и взаимни атаки.

7. . . 0—0 8. Dd2 Kc6 9. Oc4. Ход на Болеславски, насочен срещу станалата напоследък популярна жертва на пешка: d6—d5, за която черните получават опасна инициатива.

9. . . К: d4 10. О: d4 Оe6 11. Об3 Да5 12. 0—0—0 b5 13. Цb1 b4 14. Kd5 О: d5. В партията Суегин—Корчной (XXI п-во на СССР) черните взеха 14. . . К: d5, но след 15. О: g7 Ц: g7 16. ed Od7 17. Tde1 Dd8 18. Д: b4+ a5 19. Dd4+ и после h4 получиха по-тежка позиция.

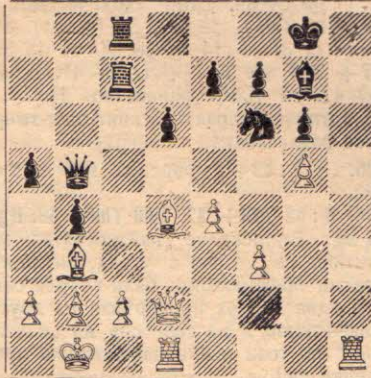
15. О: d5 Тас8! Единственото продължение, което води до изравнение, е 15. . . К: d5 16. О: g7 Kc3+! 17. bc (17. О: с3 bc 18. Д: с3 Д: с3 19. bc Tfc8 свежда към реми ендшипил, въпреки пешката в повече у белите) 17. . . Таb8! 18. cb Д: b4+! 19. Д: b4 Т: b4+ 20. Об2 Tfb8 — с изравнение.

16. Об3 Тс7 17. h4. Равносметката от дебюта е в полза на белите — позицията на царя им на дамското крило е здрава, докато действията срещу царското крило на черните са многообещаващи. Интересно е да се проследи с каква стремителност и майсторство Фишер провежда атаката.

17. . . Дb5 18. h5 Tfc8. Форсирано губи 18. . . К: h5, поради 19. О: g7 Ц: g7 (до същата позиция води 19. . . К: g7 20. Dh6 Kh5 21. g4 Kf6 22. g5 и т. н.) 20. g4 Kf6 21. Dh6+ Цg8 22. g5 Kh5 23. Т: h5 gh 24. g6 hg 25.

Д: g6+ с неизбежен мат. И след 18. gh 19. g4 положението едва ли е по-добро.

19. hg hg 20. g4 a5 21. g5.

21. . . Kh5. Ефектно печелят белите и при другото продължение: 21. . . Ke8 22. О: g7 К: g7 23. Th6! Например: 23. . . a4 24. Dh2 Kh5 25. Т: g6+ Цf8 26. Д: h5 Це8 27. О: f7+! Цd7 (27. . . Ц: f7 28. Тg: d6+ с бърз мат) 28. Оe6+ и т. н.

И след хода в текста следва бърза развръзка.

22. Т: h5! gh 23. g6 e5. Друго не се вижда.

24. gf+ Цf8 25. Оe3 d5. Отчаян опит за усложняване на борбата, но позицията е напълно загубена. Пасивната защита 25. . . Td8 се опровергава веднага посредством 26. Об6.

26. ed Т: f7 27. d6 Tf6. Или 27. . . Td8 28. О: f7 Ц: f7 29. Dh2.

28. Og5 Дb7. Ако 28. . . Dd7, то 29. О: f6 О: f6 30. Tg1 Og7 31. Dd5.

29. О: f6 О: f6 30. d7 Td8 31. Dd6+. Черните се предават.

Прекрасно проведена атака от най-младия гросмайстор.

№ 211. СТАРОИНДИЙСКА ЗАЩИТА

ГУРГЕНИДЗЕ

СИЛАГИ

Международен турнир, София, 1958 г.

Обяснения от Б. Гургенидзе

1. c4 Kf6 2. Kc3 g6 3. e4 d6 4. g3 Og7 5. Og2 c5 6. Kge2 Kc6 7. 0—0 0—0

8. a3. Една от най-модните системи срещу староиндийската защита, прилагана с успех от М. Ботвиник и М. Тайманов. Белите се въздържат засега от придвижването d2—d3, като печелят време за акцията на дамското крило: a3, Тb1, b4. Все пак, както показва партията Тайманов—Гургенидзе (XXV п-во на СССР), черните, възползувайки се от слабостта на полето d4, могат да получат богата контраигра. За тази цел те трябва да предотвратят хода b2—b4 посредством 8. . . a5!, без да се страхуват от отслабването на полетата b6 и b5.

После да играят Og4 със заплахата да разменят защитника на полето d4. След естественото f2—f3 те отстъпват с офицера на d7 и осъществявайки маневрата Kf6—e8—c7, създават заплахите Kd4 и b7—b5. Това принуждава белите да играят a3—a4, което ги лишава от контраигра на дамското крило. Тази е схемата на развитие, към която трябва

да се придържат черните. Избраното продължение в партията предоставя на белите значително по-перспективна игра.

8. . . Od7 9. Тb1 Dc8 10. b4 Oh3. Белите полета в лагера на белите са надеждно укрепени и размяната на белополите офицери едва ли е твърде уместна.

11. d3 Td8 12. b5 Kd4 13. К: d4 cd 14. Ke2 e5. На 14. . . О: g2 15. Ц: g2 Kd7 ще последва 16. a4 после Оa3 и при случай f2—f4.

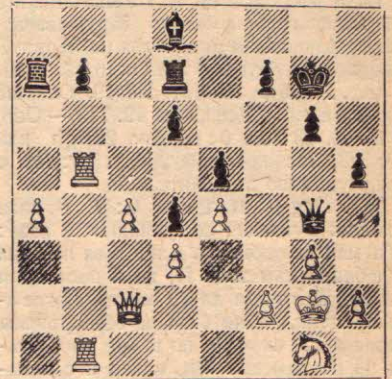
15. Og5. Белите желаят да разменят и двата си офицера, след което ще запазят по-активен кон срещу слабия чер чернопол офицер — черните пешки на черни полета ограничават действието му.

15. . . a6 16. a4 ab 17. О: f6 О: f6 18. О: h3 Д: h3 19. Т: b5. Подчертава слабостта на белите полета на противника. След задължителното прогонване на черната дама от полето h3 белите ще организират натиск на дамското крило — Dc2, Tfb1, или на царското — f2—f4.

19. . . Td7 20. Цh1 h5 21. Kgl Dg4

22. Dc2 Цg7. По-надеждно бе, без съмнение, Od8, b6 и после Tda7.

23. Tfb1 Ta7 24. Цg2 Od8.

25. Tf1. Възползувани от обстоятелството, че черните фигури са заети със защитата на дамското крило, белите прехвърлят изведнъж атаката на царското.

25. . . Тс7. Черните са лишени от всякаква контраигра и желаят да разменят активния бял топ b5.

26. f4 Тс5 27. fe. Възможно бе и 27. Т: с5 Т: с5 28. fe и после Kf3, но белите искат да активизират дамата си.

27. . . Т: b5 28. cb de 29. Dc5 Т: a2 30. Д: e5+ f6 31. Dd5! Позицията на черните е загубена. Многочислените заплахи трудно могат да се отразят.

31. . . Dc8 32. e5 Dc7 33. Kf3 fe. Води до бърза загуба, но черните вече нямат избор.

34. К: e5 Of6 35. Kd7 Ta2+ 36. Д: a2. Но не 37. Цh1 поради 36. . . Dc2.

36. . . Д: d7 37. Df2. Черните се предават. Реализацията на качеството в повече е лека.

№ 212. СИЦИЛИАНСКА ЗАЩИТА

ВУКЧЕВИЧ

ПАНТАЛЕЕВ

Международен турнир, София, 1958 г.

Обяснения от Д. Панталеев

1. e4 c5 2. Kf3 d6 3. d4 cd 4. К: d4 Kf6 5. Kc3 a6 6. Oc4 e6 7. 0—0

Дс7. Значително по-силно от 7. . . б5 8. Об3 б4 9. Ка4! К: е4 10. Ое3 и за пожертвуваната пешка белите имат силна атака (Фишер - Шервин, САЩ, 1957 г.).

8. Об3 Ое7 9. f4. По-добре бе 9. Ое3 с овладяване на ключовия диагонал „а7—g1“, а ходът f2—f4 да се играе по-късно.

9. . . б5 10. а3 Кbd7 11. f5. Възловият момент на партията. Правилно бе 11. Те1 със заплаха 12. О: еб. Напр.: 11. . . е5! 12. Кf3 Об7 13. Од5! Кб6 14. Де2 с приблизително равенство. След хода в текста взетите наклоняват определено в полза на черните.

11. . . е5 12. Кde2 Об7 13. Кg3 h5! ? Агресивно, но рискувано. Солидното и добро продължение бе 13. . . Кb6 със заплаха 14. . . d5.

14. Дf3 Кb6 15. Og5 h4 16. Kge2. Интересно бе и 16. Kh1 с последващо при случай Kh1—f2.

16. . . Кс4! По-силно от 16. . . К: е4 17. К: е4 О: е4! 18. Д: е4 О: g5 19. а4! или 19. Кс3 и предвид лошото разположение на черния цар и слабостта на пункта d5 белите имат достатъчна компенсация за пожертвувания материал.

17. О: с4 Д: с4 18. б3? Решаваща позиционна грешка, която нарушава напълно равновесие в полза на черните. Необходимо бе 10. О: f6 О: f6 Тad1.

18. . . Дс5+ 19. Цh1. На 19. Ое3 ще последва 19. . . Дсб!, а на 19. Tf2 — Од8.

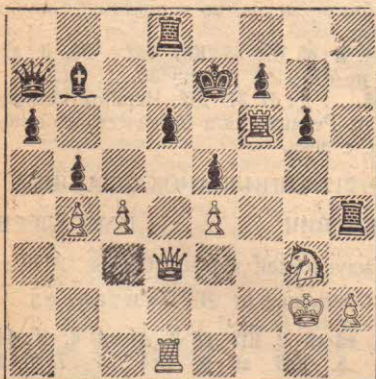
19. . . h3! 20. О: f6. Ако 20. gh или 20. g3, ще последва 20. . . К: е4! с преимущество за белите.

20. . . hg+ 21. Ц: g2 О: f6. В тази позиция Вукчевич се усмихна и каза: „Ти май че добиеш“. След това посегна колебливо към топа f1, но в последния момент се отказа да го мести. Изглежда да прецени, че не бива да обезоръжава линията „f“ и че е по-добре да постави на d1 дамския топ, макар и с цената на пешка.

22. Тad1 Д: а3 23. Кd5 Тс8 24. Дd3 Дс5 25. с3 Th4. Тук Вукчевич имаше на разположение само 5 минути, а аз 60! Не можах да надвия изкушението да се възползувам от цайтнота му. Обективно много по-силно бе 25. . . Og5! с последващо 26. . . f6, 27. . . - Цf7 и т. н. Сега събитията протичат в бързо темпо и ако все пак „сметките“ ми се оправдаха, то за това не малко помогна „цайтнотът“!

26. Дf3 Цd7 27. б4 Да7 28. Дd3 Це8 29. Tf3 Од8 30. Кg3 Og5. Вукчевич разполага вече само с минута и половина.

31. f6 g6 32. Ке7 Тd8 33. с4 О: f6 34. Т: f6 Ц: е7.

35. Т: d6? Белите попадат в клопката. Правилно бе 25. Тd1 Тf4! (но не както посочваше след партията Пъдевски 35. . . Th7? 36. Дf3 Tf8 37. с5!! dc 38. Т: g6 с4 39. Дf6+ Цd7 40. Дd6+ Це8 41. Те6+ fe 42. Т: f8 mat) 36. Т6: f4 ef 37. Т: f4 bc 38. Д: с4 d5 39. Дс7+ Тd7 40. Т: f7+ Ц: f7 41. Д: d7 Цg7 42. ed Да8 с равенство. Но . . . кабинетният и практическият шах твърде се различават!

35. . . Т: h2+! Форсира мат в три хода.

36. Ц: h2 Дf2+ 37. Цh3 Th8+ 38. Цg4 Дf4 мат. Въпреки че „цайтнотната“ ми авантюра се увенча с успех, неприятните ми преживявания бяха твърде силни и едва ли бих препоръчал на други (включително и на себе си) да „използуват“ по този начин цайтнота на противника си! . . .

№ 213. ЗАЩИТА ГРЮНФЕЛД СПАСКИ СУЕТИН

XXV п-во на СССР, 1958 г.

Обяснения от В. Прахов

1. d4 Кf6 2. с4 g6 3. Кс3 d5 4. cd К: d5 5. е4 К: с3 6. bc Og7 7. Ос4. За отбелязване е, че защита Грюнфелд все повече губи привържениците си и през последните години стана рядък гост в големите турнири. Причина за това са усиленията, намерени за белите в главните варианти. Такъв е и „разменният“ вариант, при който черните срещат големи трудности в борбата срещу силния пешечен център.

7. . . 0—0 8. Kge2 Кс6. Обикновено води с пререждане на ходовете към същата позиция, както и след 8. . . с5.

9. h4. Модно атакуващо продължение, обаче не особено опасно за черните.

9. . . Ка5 10. Об3. Ако 10. Од3, то 10. . . с5 11. Ое3 cd 12. cd h5 с изравнение.

10. . . с5. Много по-силно е 10. . . h5, недопускащо разкриването на линията „h“.

11. h5 К: b3 12. ab cd 13. cd Og4 14. f3 Од7 15. hg hg 16. Ое3 Об5 17. Кс3 Дd7 18. Дd2 Тac8 19. g4 На 19. Oh6? ще последва 19. . . Д: d4 20. Д: d4 О: d4 21. К: b5 О: a1 22. О: f8 Тc1+ с печалба. Не може и 19. Т: a7 Оa6 20. б4 Тfd8 с преимущество за черните.

19. . . f6. Изиграно с цел след 20. . . Цf7 да размени топовете по линия „h“. Все пак, в този случай белите съхраняват известно преимущество, тъй като остават с активен кон, докато офицерът на черните на g7 е ограничен поради разположението на пешките на полета от същия цвят. Затова по-активно изглежда е 19. . . Тfd8 с контраигра в центъра. Напр.: 20. Тd1 Дсб! 21. Кd5 Т: d5!! и т. н.

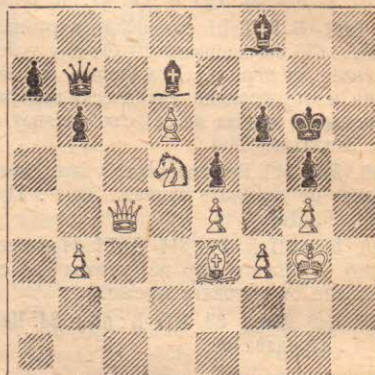
20. Кd5 Цf7 21. Цf2 Th8 22. Цg2 Т: h1 23. Т: h1 Th8 24. Т: h8 О: h8 25. Дс1 Og7 26. Дh1 Дс8 27. Кf4 g5. Ненужно отслабва белите полета и затваря собствения офицер. Трябваше да се предпочете: 27. . . Дh8 28. Дс1 Де8 и т. н.

28. Дh5+ Цg8 29. Кd5 Дd8 30. Дh2 Ос6 31. Кс7 Оa7 32. d5 б6 33. Цh3 Дс8 34. Дс2 е5. Иначе белите сами биха играли е5. Сега

те получиха възможния максимум в позицията: защитена проходна пешка, силен кон и пространствено надмощие. И все пак тези предимства, предвид липсата на осезаеми слабости в лагера на черните, едва ли са достатъчни за победа.

35. Дс4 Цb7 36. d6 Цg6 37. Цg3 Дb7. Или 37. . . Of8 38. Дd5 (38. Дg8+ Og7) 38. . . Цg7, изчаквайки развоя на събитията.

38. Кd5 Of8.

39. К: f6? Некоректна жертва на фигура, оправдала се само благодарение на слабата защита на противника. Нищо не дава и 39. Ке7+ О: е7 40. Дg8+ Цb6 41. de Дсб и белите са принудени да дават вечен шах, тъй като жертвата на фигура е в полза на черните. Напр.: 42. Дh8+ Цg6 43. Дh5+ Цg7 44. О: g5 fg 45. Д: g5+ Цf7 46. Д: е5 Деб и т. н.

39. . . Ц: f6 40. Дg8 Oh6? Вероятно цайтнотна грешка, която води до форсирана загуба. Черните успешно се защитават с 40. . . Og7. Напр.: 41. О: g5+ Цg6 (Ц: g5? 42. Дg5 mat) и заплахата 42. . . Дс8 принуждава бялата дама да отстъпи, след което фигурата в повече ще каже думата си, или:

41. Дh7 Ос8 42. Дh5 Дf7 43. Д: g5+ Цеб+.

41. Дd8+ Pf7 42. Д: g5 Дс8 43. Дh5+ Pf8+ и т. н.

41. Дh7 Of8 42. О: g5+ Ц: g5 43. Дg8+ Цb6 44. Д: f8+ Цb7 45. Де7+ Цh8. Губи и 45. . . Цh6 46. g5+ Цg6 47. Дf6+ Цh7 48. Дf7+ Цh8 49. g6.

46. Д: е5+ Цg8 47. Дg5+ Цh8 48. Дd8+ Цb7 49. Де7+ Цh8 50. g5 Дс8 51. Дf6+ Цg8 52. Дg6+ Цh8 53. Дh6+. Черните се предават. След 53. . . Цg8 54. g6 Де8 55. Дh7+ те са беззащитни

№ 214. ИСПАНСКА ПАРТИЯ КОРЧНОЙ ГЕЛЕР

Обяснения от М. Бобоцов

XXV п-во на СССР

1. е4 е5 2. Кf3 Кс6 3. Об5 а6 4. Оa4 Кf6 5. 0—0 Оe7 6. Те1 б5 7. Об3 0—0 8. с3 d6 9. h3 Ка5 10. Ос2 с5 11. d4 Дс7 12. Кbd2 Од7 13. Кf1 Тfe8 14. Ке3 g6 15. Од2.

Често се среща и 15. б4 с: b 16. с: b Кс4. Сега белите подготвят същия пешечен удар, но в по-добра редакция.

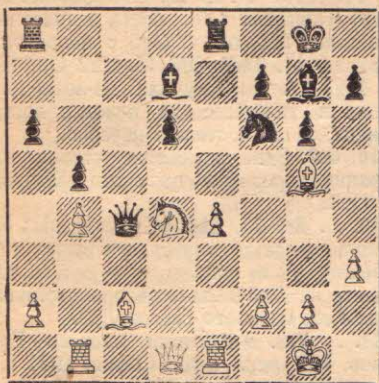
15. . . Oф8. А защо не 15. . . с4! Придавайки почти закрит характер на позицията. Впрочем това още не е изпитано на практика.

16. b4 еd. Възможно е 16. . . с:d 17. cd Kс6 18. d5 Kd4, но тогава след просто 19. Od3 Og7 20. K:d4 е:d 21. Kf1 с последващо f4 белите получават силен натиск.

17. cd cd 18. K:d4. Приемливо за белите е и 18. ba de 19. O:e3.

18. . . Kс4 19. K:c4. Не можеше 19. Oc3 поради 19. . . K:e3 20. T:e3 Kd5! и черните стоят най-малко равно.

19. . . D:c4 20. Og5 Og7 21. Tb1! Този прост отговор като че ли утвърждава лекото преимущество, което достигнаха белите. В момента те заплашват с Ob3.

21. . . K:e4! Черните се защищават отлично. Сега следва серия от размени, което облекчава тяхната позиция.

22. O:e4! Най-точно! Ако 22. T:e4 то следва 22... T:e4 23. O:e4 Te8 24. K:b5 ab 25. Dd5 Dd4.

22. . . Tac8 23. K:b5 D:b5 24. Of4 Oc3! Не може веднага 24. . . T:e4 поради просто 25. T:e4 и на Of5 26. Tc1. Затова ходът Oc3 е задължителен.

25. Od2 O:d2 26. D:d2 T:e4 27. T:e4 Of5 28. Tbe1 O:e4 29. T:e4. Позицията на дъската е вече напълно равна. Намесва се обаче друг фактор, времето! При провеждането на трудната защита в последните 10 хода Гелер е загубил много време. Това обяснява последващите грешки.

29. . . Dс6. (Първата грешка). Правилно беше 29. . . d5 (Б. Р. Макар и удържима, позицията и в този случай е значително по-перспективна за белите).

30. Dd3 Dc1+ Необходимо беше пак 30. . . d5.

31. Цb2 Dс6 32. Td4 Tcd8 33. Td5. Само за няколко хода картината рязко се измени. Белите блокираха здраво проходната пешка, за чиято защита са свързани черната дама и топ.

33. . . h5? Решаваща грешка, която позволява на белите да получат атака срещу черния цар.

34. f4 Dc1. Последна надежда даваше 34. . . f5, но и тогава, придвижвайки пешките на дамския фланг, белите трябва да спечелят също.

35. Dd4 Dс6 36. f5 Dd7 37. Dd3. В тази разбита позиция Гелер просрочва времето.

№ 215. СТАРОИНДИЙСКА ЗАЩИТА

Варна, 1958 г.

ПОРТИШ

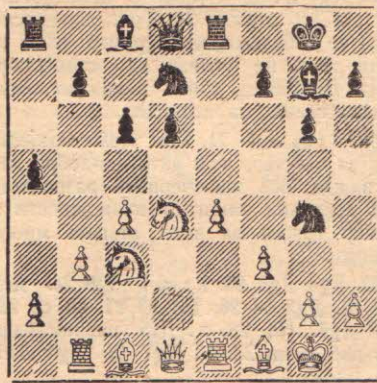
Обяснения от Л. Портиш и Т. Флориан

ПАНО

1. d4 Kf6 2. c4 g6 3. Kс3 Og7 4. e4 d6 5. Kf3 0-0 6. Oe2 e5 7. 0-0 Kbd7. Вариантът 7. . . Kс6 е напоследък не твърде популярен предвид успешно прилаганото от гротсмайстор Тайманов нововъведение на Велтмандер: 8. d5 Ke7 9. b4! и белите първи овладяват инициативата.

8. Te1 c6 9. Of1 a5 10. Tb1 Te8 11. b3. Всичко дотук нееднократно се е срещало в турнирната практика.

11. . . ed 12. K:d4 Kg4!? Начало на интересни усложнения.

13. f3!

Тактическото съдържание на този ход проличава от следните варианти:

13. . . Dh4? 14. fg! O:d4+ 15. D:d4 D:e1 16. Oh6! с мат или печалба на дамата. Малко по-сложно е

13. . . K:h2 14. Ц:h2 Dh4+ 15. Hg1 Oe5! 16. f4 (парира заплахата 16. . . Oh2+ 17. Цh1 Og3+) 16. . . O:d4+ 17. D:d4 D:e1 18. Ob2! Dh4 (Б. Р. Заслужава внимание: 18. . . c5) 19. Kd5! със заплахи 20. Dh8 мат и 20. Kc7.

13. . . Db6 14. Kce2 Kge5 15. Oe3 Kс5 16. Kg3. Предотврътвява заплахата 16. . . Kd3 и предизвиква последвалото пешечно отслабване на царския фланг на черните.

16. . . h5 17. h3 h4!? Черните временно владеят инициативата, но получават слаба пешка на h4.

18. Kh1 f5 19. f4 Kf7 20. ef gf 21. Kf2 Тук черните отказаха предложеното от белите реми.

21. . . Dd8. Последващата фаза от играта протича под знака на взаимен стремеж към по-изгоден ендшпил. Пешката h4 вече се нуждае от защита.

22. Kc2 Od7 23. Dh5 Te6! 24. Tbd1 Th6 25. Dз Ke6 26. Kd4 K:d4 27. O:d4 O:d4 28. T:d4 Tg6 29. Td3 Df6 30. De2 Tac8 31. Tde3 T:e3 32. D:e3 c5! Смело решение. С цената на отслабването на пешката d6 черните активизират белополия си офицер и овладяват пункта d4.

33. De7 D:e7 34. T:e7 Oc6 35. Kd1 Cf8 36. Te1 Kd8 37. Ke3 Oe4 38. Td1 Kс6? След правилното 38. . . Ke6! 39. T:d6 K:f4 черните изравняваха значително по-леко, отколкото след случилото се в партията. Погрешно е 39. Od3?

K:f4 40. O:e4 fe 41. Tf1 Tf6 42. Kg4? Ke2+! и черните печелят.

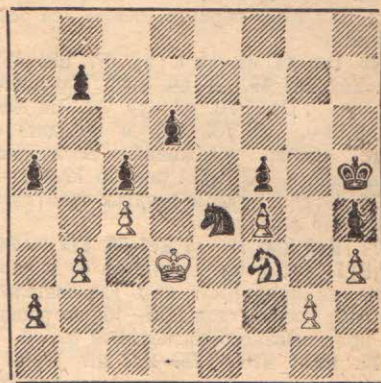
39. Od3 O:d3 40. T:d3 Kd4 41. Kd5 Te6 42. Te3 T:e3 43. K:e3.

Тук белите на свой ред отказаха предложеното реми. Следващият конски ендшпил е изключително интересен и изобилствува с поучителни моменти. Черните имат повече пешечни слабости и това осигурява реални изгледи за победата на белите.

43. . . Ke2+ 44. Cf2 Kg3! 45. Kc2! Записаният ход при първото отлагане на партията. Конят се стреми към полето f3, за да прикове черния цар към защита на пешката h4.

45. . . Cf7 46. Ke1 Cg6 47. Kf3 Ke4+! На 47. . . Ch5 следва 48. Kg5 и конят опасно се насочва към дамския фланг.

48. Ce3 Ch5 48. Cd3.

49. . . Kf6. Другото възможно продължение бе 49. . . Kf2+ 50. Цс2 Ke4 51. Цb2 Kg3 52. Цa3 Ke2 53. Цa4 K:f4 54. Ц:a5 K:g2 55. Цb6 Kf4 56. Ц:b7 K:h3 57. a4 Цg4 58. Kh2+! Важна тънкост. Белият кон се жертвува на вертикалата h, за да забави марша на пешката h. — 58. . . Цg3 59. a5 Ц:h2 60. a6 f4 61. a7 f3 62. a8D f2. Сега бялата дама с шахове и нападение на пешката f се приближава до полето f3. След Df3+ Цg1 белите играят D:h3 и на f1D—D:h4. Във възникналия дамски ендшпил белият цар е много активен и белите съхраняват изгледи за печалба, като поставят дамата си на d5 и унищожават и двете черни пешки.

50. Цс2 Ke8. Ако 50. . . d5, то 51. Цb2 d4 52. Цa3 Ke4 53. Цa4 d3 54. Ц:a5 d2 55. K:d2 K:d2 56. Цb6 и проходната пешка решава.

51. Цb2 Kc7 52. Ke1!? След 52. Цa3 Ke6 53. Цa4 възникваше вариантът, посочен в обясненията към 49-я ход на черните.

52. . . Ke6? Много по-активно бе 52. . . b5! Напр.: а) 53. cb K:b5 54. Kc2 Цg6! 55. Ke3 Kc7!! или б) 53. Цa3 Цg6! 54. Kf3 Ch5 55. Kgl bc 56. bc d5! с вероятно реми.

53. Kd3 Kd4 54. Цa3 Цg6 55. Цa4 b6 56. Ke1 Cf6. Интересно бе и 56. . . Цb6 57. Kf3! Ch5 58. K:d4 cd 59. Цa3! и пешечният ендшпил е спечелен за белите.

57. Kf3! Записаният ход, при който партията биде повторно отложена! Лесно е да се забележи, че предвид нахлуването на белия цар, пешечният ендшпил е безнадежден за черните.

